

UZASADNIENIE

Przedmiot i przebieg postępowania

1. Pozwem z dnia 2 listopada 2020 r. powódka, B. S., wniosła o zobowiązanie pozwanego, (...) S.A. z siedzibą w W., do zapłaty na jej rzecz kwoty 23 673 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty. Ewentualnie, w razie nieuwzględnienia tego żądania, wniosła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 5 531 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 19 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty. Powódka wniosła także o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Powódka wskazała, że w niniejszym postępowaniu dochodzi zwrotu swoich pieniędzy, które miały zostać przelane na rachunek odbiorcy w banku w Irlandii za pośrednictwem internetowego kantora (...). Transakcja została odwołana (ostrzeżono powódkę, że transakcja mogła być próbą popełnienia oszustwa), ale mimo to pieniądze pozostały na rachunku technicznym banku irlandzkiego. Zdaniem powódki winny zaistniałej sytuacji jest pozwany, który nie chce spełnić wymagań banku irlandzkiego związanych z procedurą zwrotu środków. Powódka podnosiła, że w takich okolicznościach przysługuje jej samej uprawnienie do domagania się zwrotu swoich pieniędzy od pozwanego banku. (pozew, k. 2-7; protokół rozprawy, k. 168)

2. W odpowiedzi na pozew z dnia 26 marca 2021 r. pozwany (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut braku legitymacji biernej po swojej stronie (gdyż powódka nie była stroną operacji bankowej polegającej na przelewie kwoty 5 531 euro z konta w mBanku na rachunek w banku irlandzkim), niewykazania podstaw odpowiedzialności odszkodowawczej banku, a ponadto wygaśnięcie roszczeń powódki na podstawie art. 44 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych. (odpowiedź na pozew, k. 49-52)

3. Sąd na wniosek powódki zawiadomił o sprawie i możliwości wzięcia udziału w postępowaniu irlandzką spółkę prowadzącą wymieniony bank (...) tsb p.l.c. (l.l.c.) z siedzibą w D.. Spółka nie zdecydowała się wstąpić do sprawy pomimo doręczenia jej odpisu pisma z zawiadomieniem wraz z angielskim tłumaczeniem. (pismo, k. 117-119; potwierdzenie doręczenia, k. 143-147)

Ustalenia faktyczne

4. B. S. była klientką serwisu (...) .pl – internetowego kantoru walut, prowadzonego przez spółkę (...) .pl (...). z o.o. z siedzibą w P., który umożliwiał wykonywanie przelewów walutowych na podane przez zleceniodawcę konto bankowe. Z serwisu korzystała głównie w celu spłaty swojego kredytu walutowego.

(przesłuchanie powódki, k. 162-163)

5. W marcu 2017 r. B. S. chciała zarezerwować nocleg wakacyjny za pośrednictwem portalu A.. Wybrała interesującą ją ofertę i po kilku mailach z oferującym nocleg w dniu 27 marca 2017 r. zleciła wykonanie przelewu kwoty 5 531 euro przez serwis (...). Faktycznie transakcja ta polegała na tym, że B. S. przelała ze swojego rachunku bankowego (prowadzonego przez (...) S.A.) kwotę 23 673 zł na rachunek I..pl (...). z o.o. (również prowadzony przez (...) S.A.), a I..pl wykonał przelew S. kwoty 5 531 euro z rachunku walutowego w (...) S.A. na podany przez B. S. rachunek, prowadzony przez P. tsb p.l.c. (l.l.c.) z siedzibą w D..

(wydruk e-maila, k. 16; potwierdzenie realizacji przelewu, k. 22; pismo banku, k. 23; potwierdzenie przelewu S., k. 60; potwierdzenia transakcji I., k. 68)

6. W związku z tym, że bank irlandzki nabrał podejrzania, że rachunek bankowy odbiorcy może służyć do popełniania oszustw, zwrócił się on do (...) S.A. o potwierdzenie woli wykonania tego przelewu. (...) S.A. zwrócił się z tożsamym zapytaniem do I..pl, a ten – przez R. B. – do B. S.. 30 marca 2017 r. B. S. po kontakcie z obsługą portalu A.

poinformowała I..pl, że cofa zlecenie przelewu. Po przekazaniu informacji przez I..pl do mBanku ten wysłał informację o cofnięciu przelewu do banku (...) tsb p.l.c., a bank irlandzki zdecydował się nie przelewać środków adresatowi przelewu, lecz pozostawić je na rachunku technicznym do czasu ich zwrotu uprawnionemu.

(przesłuchanie powódki, k. 162v)

7. B. S. następnie kontaktowała się z przedstawicielami spółki (...)pl, od których dowiedziała się, że nie otrzymała ona zwrotu środków przelanych na rachunek w Irlandii. Starła się też uzyskać informacje od P. tsb p.l.c., ale ten początkowo odmawiał udzielenia informacji, gdyż nie znała numeru konta, z którego wykonano zatrzymany przelew. Dopiero od Policji, na skutek czynności przeprowadzonych po zgłoszeniu podejrzenia popełnienia przestępstwa, B. S. dowiedziała się o tym nr rachunku. Mailem z dnia 19 czerwca 2017 r. B. S. wniosła reklamację do mBanku z powodu nieinformowania jej o przebiegu procedury zwrotu jej pieniędzy. Reklamacja ta została zarejestrowana pod nr (...). Mailem z dnia 26 lipca 2017 r. poinformowano ją jednak, że reklamacja nie dotyczy banku detalicznego, więc powinna skierować sprawę do działu korporacyjnego. Mailem z dnia 4 sierpnia 2017 r. wyjaśniono, że pracownik działu sam nie mógł przekierować jej reklamacji do właściwego działu.

(korespondencja mailowa, k. 61-66)

8. Na początku sierpnia 2017 r. reklamację, po wiadomości B. S. z dnia 26 lipca 2017 r., złożyła również spółka (...). Została ona zarejestrowana pod nr (...). Tak jak reklamacja B. S. nr (...) została ona rozpatrzona negatywnie. Wysuwane przez B. S. i I. do mBanku propozycje rozwiązania sytuacji np. poprzez wpłacenie równowartości utraconej kwoty do depozytu albo obciążenie B. S. zwrotem wypłaconych środków (jeśli okazałoby się, że zostały zwrócone niesłusznie) nie zostały przyjęte.

(korespondencja mailowa, k. 79v-80; przesłuchanie powódki, k. 162v)

9. B. S. dnia 26 lipca 2017 r. zwróciła się również do banku (...) z prośbą o wyjaśnienie przyczyn, dla których nie otrzymała jeszcze zwrotu pieniędzy. Mailem z dnia 16 sierpnia 2017 r. pracownik banku poinformował ją, że bank wymaga pisma (...), który jest dokumentem chroniącym bank przed stratą lub obciążeniami finansowymi. Zwracali się o nadesłanie tego dokumentu przez mBank, ale spotkali się z odmową. Bez tego dokumentu bank (...) wykluczał podjęcia dalszych kroków w celu zwrotu pieniędzy na konto. Stanowisko to pracownik powtórzyła w kolejnym piśmie z dnia 23 sierpnia 2017 r.

(korespondencja mailowa wraz z tłumaczeniem, k. 136-141)

10. Dnia 2 stycznia 2020 r. (...) spółki (...) podjęli uchwałę o jej rozwiązaniu oraz otwarciu likwidacji. Obwieszczenie wraz z wezwaniem wierzycieli do zgłaszania swoich wierzytelności opublikowano w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z dnia 31 stycznia 2020 r., poz. 5191, nr (...).

(wydruk z imsig, k. 21)

11. Od końca 2019 r. B. S. rozmawiała bezpośrednio z pracownikiem mBanku M. Z. i w czerwcu 2020 r. uzyskała od niego zapewnienie, że jej przypadek zostanie rozpoznany ponownie w trybie reklamacyjnym. Mailem z dnia 19 czerwca 2020 r. B. S. została poinformowana, że zarejestrowano jej skargi jako reklamację pod nr (...). Informację o tym przekazał jej też mailowo pracownik banku (...). Mailem z dnia 17 lipca 2020 r. mBank poinformował, że sytuacja opisana w reklamacji jest szczególnie skomplikowanym przypadkiem zgłoszenia, w związku z czym odpowiedź na nią zostanie udzielona w terminie 60 dni.

(wydruk e-mail, k. 29-30; odpowiedź na wezwanie, k. 31)

12. Pismem z dnia 18.08.2020 (...) S.A. poinformował B. S., że nie może wystawić żadanego przez bank irlandzki pisma (...). Zostało ono nadane do B. S. 20 sierpnia 2020 r. Przed jego wysłaniem skan pisma z odpowiedzią został dołączony do reklamacji w systemie bankowym, a 18 czerwca o 17:43 wysłano B. S. SMS o wysłaniu odpowiedzi

pocztą. Od tej chwili B. S. mogła zapoznać się z treścią odpowiedzi np. dzwoniąc na infolinię banku i pytając o jej treść konsultanta.

(pismo banku, k. 23; kopia koperty, k. 23v; pismo banku, k. 31)

13. Pismem z dnia 18 września 2020 r. B. S. za pośrednictwem pełnomocnika wezwała (...) S.A. do zapłaty kwoty 23 673 zł z uwagi na zastosowanie art. 8 ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym i domniemania uznania reklamacji za zasadą w razie udzielenia odpowiedzi po upływie ustawowego terminu. Wezwanie wysłano 18 września, a doręczono adresatowi 25 września 2020 r. W odpowiedzi na to pismo Bank poinformował B. S., że nie uznaje jej żądań, a jej zlecenie płatnicze (które zakończyło się wraz z przelaniem środków na rachunek I..pl (...). z o.o.) bank wykonał poprawnie.

(wezwanie, k. 24-25; tracking Poczty Polskiej, k. 26-28; odpowiedź na wezwanie, k. 31)

Omówienie dowodów

14. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedstawionych przez strony dokumentów. Przedłożone przez strony dokumenty i inne pisma (w tym wydruki e-maili) nie wzbudzały wątpliwości co do swojej autentyczności, nie były też z tego powodu podważane przez strony. Dowód z przesłuchania powódki Sąd również uznał za wiarygodny i przydatny do dokonania ustaleń w postępowaniu – twierdzenia powódki mają zasadniczo potwierdzenie w dokumentach, a jedyną wątpliwość – czy powódka wywodzi swoje prawo dochodzone w tym procesie od spółki (...), czy też uważa że jej samej przysługuje uprawnienie do żądania naprawienia szkody – została rozwiana na drugiej rozprawie, podczas której jej pełnomocnik i ona sama wskazali, że żadna umowa cesji z I. nie została zawarta. Przy takich twierdzeniach powódki oraz pozostałego zebranego w sprawie materiału dowodowego nie można było więc ustalić, aby pomiędzy spółką (...).pl a powódką doszło do przelewu praw do zwrotu kwoty, która trafiła do banku (...).

15. Sąd oddalił wniosek o zobowiązanie pozwanego banku do przedstawienia „L. of indemnity” i korespondencji z bankiem (...) dotyczącej zwrotu kwoty zatrzymanej na rachunku technicznym banku. Po pierwsze dokumentacja ta stanowiłaby tajemnicę bankową, z której banki są zwolnione nawet względem sądów w określonych, przewidzianych w przepisach ustawy – Prawo bankowe przypadkach (np. w sprawach działowych lub spadkowych). Tymczasem art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. b-da ustawy – Prawo bankowe wskazuje przypadki, w których bank jest zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy bankowej względem sądu i nie ma wśród nich postępowania procesowego o świadczenie wynikające z czynności bankowej (lub naprawienie szkody wynikającej z niewykonania czynności bankowej). Po drugie dokumentacja ta miałaby znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy pod warunkiem, że to powódka byłaby osobą uprawnioną do domagania się zapłaty przez pozwanego. Jak zostanie to dalej wyjaśnione – tak jednak nie jest.

Ocena prawna

16. Powództwo podlegało oddaleniu w całości. Zdaniem Sądu powódki i pozwanego nie łączy stosunek zobowiązaniowy, który dotyczyłby przelewu S. na kwotę 5 531 euro.

Nieuwzględnienie reklamacji w terminie

17. W pierwszej kolejności powódka powoływała się na to, że pozwany bank nie udzielił odpowiedzi na jej reklamacje w ustawowym terminie, co oznaczało, że należało te reklamacje (nr (...) oraz (...)) uznać za uwzględnione.

18. Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, w przypadku niedotrzymania terminu określonego w art. 6, a w określonych przypadkach terminu określonego w art. 7, reklamację uważa się za rozpatrzoną zgodnie z wolą klienta. Odpowiedź na reklamację podmiot rynku finansowego ma udzielić bez zbędnej zwłoki nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji (art. 6 ustawy), a w szczególnie skomplikowanych wypadkach – nie później niż w ciągu 60 dni (art. 7 ustawy).

19. Ustawa nie określa wprost skutków prawnych „uznania reklamacji za rozpatrzoną zgodnie z wolą klienta”. Celem art. 8 było wprowadzenie pewnej dolegliwości dla zobowiązanego podmiotu wynikającej z jego opieszałego sposobu procedowania reklamacji, ale budziło wątpliwości, czy to „uznanie” jest równoznaczne w skutkach z uznaniem roszczenia powoda i wyłączeniem możliwości kwestionowania tego roszczenia co do wysokości i zasady, czy też ogranicza się do przerwania ciężaru dowodu na podmiot rynku finansowego. Odpowiedzi na to pytanie udzielił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. III CZP 113/17, zgodnie z którą w postępowaniu wszczętym przez klienta przeciwko podmiotowi rynku finansowego o zapłatę kwoty roszczenia zgłoszonej w reklamacji klienta art. 8 ustawy nie wyłącza możliwości kwestionowania przez podmiot rynku finansowego zasadności dochodzonego roszczenia; na podmiocie tym spoczywa ciężar dowodu, że powodowi nie przysługuje roszczenie lub przysługuje w niższej wysokości. Sąd Najwyższy uznał, że u podstaw każdej reklamacji, definiowanej w sposób bardzo ogólny w art. 2 pkt 2 ustawy, leży określony stosunek zobowiązaniowy, którego źródłem jest zazwyczaj czynność prawna lub przepis ustawy. Treść tego stosunku determinuje wzajemne prawa i obowiązki stron. Nie ma podstaw do przyjęcia, że nie rozpatrzenie reklamacji klienta w ustawowym terminie (i to bez względu na przyczynę niedotrzymania terminu, która może być niezależna od podmiotu rynku finansowego) powoduje taką modyfikację tego stosunku prawnego, taki skutek konstytutywny, że bez względu na podstawę faktyczną tego stosunku oraz przepisy stosunek ten regulujący, podmiot rynku finansowego ma bezwzględny obowiązek spełnienia świadczenia wyrażonego przez klienta w reklamacji, niezależnie od tego, czy obiektywnie się ono należy.

20. Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela wykładnię prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy w powołanej wyżej uchwale, która znalazła uznanie także w orzeczeniach sądów powszechnych (wyrok SA w Poznaniu z dnia 14 sierpnia 2018 r., sygn. I ACa 1363/17; wyrok SA w Łodzi z dnia 1 sierpnia 2018 r., sygn. I ACa 1526/17; wyrok SO w Sieradzu z dnia 5 maja 2021 r., sygn. I Ca 206/21; por. też postanowienie SN z dnia 25 listopada 2020 r., sygn. V CSK 157/20). Warto dodać, że polski kodeks cywilny oraz prawo cywilne w ogólności nie przewidują abstrakcyjnego uznania długu, tzn. takiego, które jest samoistnym źródłem zobowiązania, bez związku z rzeczywiście istniejącym zobowiązaniem (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1961 r., sygn. 1 CR 540/60; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2015 r., sygn. V CSK 312/14 oraz z 12 czerwca 2015 r., sygn. II CSK 455/14). Nie ma zatem podstaw do wywodzenia wierzytelności tylko z tego faktu, że podmiot rynku finansowego opóźnił się z udzieleniem odpowiedzi na reklamację. Konsekwentne przyjmowanie takiego poglądu mogłoby doprowadzić do zalewu reklamacji nie mających żadnego poparcia w faktach i przepisach prawa, ale wnoszonych w takiej liczbie, że odpowiedź na część z nich nie zostałaby udzielona w terminie.

21. W tej sprawie zgodzić się należy z powódką, że odpowiedź na jej reklamację nr (...) nie została udzielona w terminie. W dniu 18 sierpnia 2020 r., ostatnim na udzielenie odpowiedzi na piśmie, powódce wysłano tylko wiadomość o sporządzeniu odpowiedzi, a sama odpowiedź została wysłana dwa dni później. Nie można uznać za spełniające wymóg „odpowiedzi na piśmie” wysłanie SMS z informacją o tym, że odpowiedź została udzielona, ale dotarcie do niej (przed doręczeniem wysłanej korespondencji) wymagało telefonu na infolinię banku.

22. Tym niemniej powyższe rozważania prawne doprowadziły Sąd do wniosku, że powołanie się przez powódkę na art. 8 ustawy i nierozpatrzenie reklamacji w terminie nie zwalniało Sądu z oceny, czy w ogóle zaistniała podstawa prawna do dochodzenia roszczenia wskazanego w reklamacji. Pozwany w tej sprawie miał prawo podnosić twierdzenia i dowody przeciwko zasadności żądania powódki i z takiej możliwości skorzystał. Nawet przyjęcie za prawdziwe jej twierdzeń podniesionych w pozwie oraz reklamacji nie wystarczyło do stwierdzenia, aby była aktualnie uprawniona do dochodzenia zwrotu kwoty 5 531 euro (lub jej równowartości w złotych) od pozwanego banku.

Legitymacja procesowa powódki

23. Było między stronami bezsporne, że istniała między nimi umowa rachunku bankowego. Zgodnie z art. 725 k.c. przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Niektóre rodzaje tych rozliczeń pieniężnych określono i uregulowano w Rozdziale 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, jeżeli polecenie

przeprowadzenia rozliczenia pieniężnego złożone przez posiadacza rachunku bankowego jest wykonywane przez kilka banków, każdy z tych banków ponosi wraz z pozostałymi solidarną odpowiedzialność wobec posiadacza rachunku za szkody spowodowane niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem polecenia. Co istotne, wyłączono stosowanie tego przepisu do usług płatniczych uregulowanych w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

24. Polecenie przelewu z konta bankowego jest transakcją płatniczą w rozumieniu art. 2 pkt 29 i 3 ust. 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1572, ze zm. do 20 czerwca 2017 r. – w brzmieniu obowiązującym na daty transakcji pomiędzy powódką, spółką (...), odbiorcą przelewu, pozwanym i bankiem (...)). Płatnikiem jest osoba zlecająca przelew środków, a odbiorcą – osoba, na której rachunku te środki zostaną uznane.

25. Dostawcą usług płatniczych mógł być m. in. bank krajowy (art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy o usługach płatniczych), instytucja płatnicza (art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy) lub biuro usług płatniczych (art. 4 ust. 2 pkt 10 ustawy). Pozwany bez wątplenia był dostawcą usług płatniczych jako bank krajowy. Statusu dostawcy nie można przypisać natomiast spółce (...).pl. (...) była biurem usług płatniczych, gdyż taka jednostka po pierwsze musi być wpisana do rejestru biur usług płatniczych (a brak na to dowodu w aktach sprawy), a po drugie może świadczyć tylko usługę przekazu pieniężnego, a nie przelewu (art. 2 pkt 2a, art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy o usługach płatniczych). Zgromadzone w sprawie dowody nie wskazują także, by spółka (...).pl była instytucją płatniczą lub małą instytucją płatniczą, która podlegała wpisowi do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego (art. 2 pkt 11 i 16; art. 4 ust. 3 ustawy o usługach płatniczych). Firma spółki nie zawierała charakterystycznych (choć nieobowiązkowych) nazw właściwych dla instytucji płatniczych (art. 4 ust. 5 ustawy).

26. W braku przedłożenia umowy powódki ze spółką (...).pl lub regulaminu, który miał do takiej umowy zastosowanie, Sąd przyjął, że umowa powódki ze spółką (...).pl miała charakter umowy zlecenia (art. 734 § 1 k.c.), w której spółka jako przyjmująca zlecenie zobowiązała się do dokonania przelewu kwoty 5 531 euro na rachunek wskazany przez powódkę. Spółka działała przy tym w swoim imieniu, gdyż (w chwili wykonania transakcji i wcześniej) nie ujawniała działania na zlecenie powódki (w jej imieniu) ani swojemu dostawcy usług płatniczych, ani dostawcy usług płatniczych odbiorcy.

27. Z powyższego wynika, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy doszło do wykonania dwóch oddzielnych usług płatniczych. Najpierw w wyniku pierwszej z nich powódka przełała kwotę 23 673 zł na rzecz I.pl – dostawcą zarówno płatnika, jak i odbiorcy płatności, był (...) S.A. Następnie I.pl jako płatnik wykonał przelew na rzecz docelowego odbiorcy, przy czym dostawcą płatnika był (...) S.A., a dostawcą odbiorcy P. tsb.

28. Pierwsza z usług płatniczych została wykonana przez pozwanego prawidłowo – rachunek powódki został obciążony, a na rachunku I.pl uznano kwotę 23 673 zł. Środki pieniężne trafiły do odbiorcy, przelew nie został wycofany, więc po stronie powódki nie mogły powstać roszczenia odszkodowawcze związane z tą usługą.

29. Stronami drugiej z usług płatniczych był I.pl i odbiorca płatności, a jej dostawcami – pozwany oraz bank (...). Przelew ten nie doszedł do skutku (nie nastąpiło uznanie rachunku odbiorcy), ale nie doszło również do zwrócenia środków płatnikowi. Kwestia odpowiedzialności poszczególnych dostawców – pozwanego oraz banku (...) – może być rozważana tylko w stosunku do płatnika, jakim w przypadku tej transakcji była spółka (...).pl. (...) – choć zawarła z I.pl umowę zlecenia, na podstawie której I.pl wykonał przelew – nie była stroną tej transakcji płatniczej i nie ma własnego, przysługującego jej samej roszczenia w stosunku do dostawcy odbiorcy albo płatnika. Przepisy ustawy o usługach płatniczych, a zwłaszcza rozdziału 1 w dziale IX (Odpowiedzialność za wykonanie transakcji płatniczych [w:] Odpowiedzialność cywilna i karna), nie rozszerzają odpowiedzialności dostawców do stopnia, w którym odpowiedzialiby oni wobec osób nie będących stroną transakcji, a jedynie powiązanych umownie z płatnikiem zlecającym transakcję. Konieczność istnienia takiego szczególnego przepisu rozszerzającego odpowiedzialność dostawców łatwiej sobie zobrazować w sytuacji, w której zleceniodawca (w sytuacji takiej jak powódka) przełałby do internetowego kantoru środki zdeponowane na rachunku w banku A, a sam kantor internetowy przełałby środki ze swojego konta w banku (...). Bank A nie miałby żadnego wpływu na sposób wykonania przelewu przez bank (...) i dostawcę odbiorcy i nie byłby stroną tej transakcji. Obciążenie go odpowiedzialnością

za prawidłowe przeprowadzenie transakcji pomiędzy bankiem (...) a dostawcą odbiorcy wymagałoby więc istnienia przepisu szczególnego, z którego wynikałaby odpowiedzialność o charakterze gwarancyjnym za czynności innego banku. Jak wyżej wspomniano, art. 64 ust. 2 ustawy – Prawo bankowe wyraźnie wyłącza solidarną odpowiedzialność banków za przeprowadzenie rozliczenia pieniężnego w wypadku rozliczeń podlegających przepisom ustawy o usługach płatniczych.

30. Choć w stanie faktycznym niniejszej sprawy występuje tylko jeden polski bank – pozwany – to występował on w tak naprawdę trzech rolach – jako dostawca płatnika i zarazem odbiorcy (przelew z konta powódki na konto I..pl), oraz jako dostawca płatnika (przelew z konta I..pl do odbiorcy docelowego). Zakres jego odpowiedzialności nie może jednak ulec zmianie tylko z tego powodu, że obsługiwał on dwie powiązane ze sobą (w intencji powódki oraz spółki (...).pl) transakcje. W obu przypadkach – przelewu z konta powódki i przelewu z konta I..pl – płatnicy podali dane wymagane do wykonania przelewu, które były prawidłowe i doprowadziły do zaksięgowania środków po stronie banku dostawcy odbiorcy.

31. Przelew wykonany z rachunku I..pl na rachunek odbiorcy prowadzony przez bank irlandzki był tzw. przelewem S. – przelewem w walucie euro pomiędzy dostawcami uczestniczącymi w systemie S. (Jednolitego O. Płatniczego w Euro). (...) kwestie związane z wykonywaniem przelewów w tym systemie określono w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 260/2012 r. z dnia 14 marca 2012 r. ustanawiającym wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 924/2009. Rozporządzenie nie zawiera natomiast uregulowań rozszerzających zakres odpowiedzialności dostawców w stosunku do innych osób niż sam płatnik lub dostawca. Co więcej, osoba, w której imieniu przelew jest wykonywany (podmiot powiązany – art. 2 pkt 28 Rozporządzenia) nie musi być wskazana w treści przelewu (załącznik do Rozporządzenia, ust. 2 lit. a, art. 5 ust. 2 Rozporządzenia). Treść Rozporządzenia utwierdza więc w przekonaniu, że roszczenia związane z wykonaniem lub niewykonaniem usług płatniczych przysługują tylko stronom transakcji, a nie innym osobom.

32. Roszczenie płatnika – spółki (...).pl – związane z przelewem kwoty 5 531 euro i niezwróceniem tej kwoty do tej pory może być przedmiotem cesji wierzytelności – ustawa o usługach płatniczych nie wyłącza możliwości przewidzianej w art. 509 § 1 k.c. W tej sprawie jednak powódka (na ostatniej rozprawie) stwierdziła, że takiej umowy cesji nie zawarła, lecz dochodzi własnego uprawnienia względem pozwanego. Również i zgromadzone w sprawie dowody nie wskazują na to, by do zawarcia takiej umowy doszło – brak dokumentu, z którego wynikałoby, że spółka (...).pl ceduje swoje prawa związane z dochodzeniem wierzytelności względem pozwanego na rzecz powódki.

33. Powyższe musiało prowadzić do wniosku, że powódce nie przysługuje roszczenie względem pozwanego o naprawienie szkody w kwocie 23 673 zł lub 5 531 zł, co przesądzało o oddaleniu powództwa w całości bez podejmowania oceny, czy w sporze dotyczącym potrzeby wystawienia (...) rację ma pozwany, czy też bank (...).

34. Na marginesie Sąd zaznacza, że przyczyny oddalenia powództwa nie mogło stanowić wygaśnięcie roszczeń użytkownika na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy o usługach płatniczych. Niewątpliwie bowiem pierwsze reklamacje związane z niezwróceniem pieniędzy zatrzymanych przez bank (...) zostały przez powódkę oraz przez spółkę (...).pl złożone jeszcze w 2017 r., kilka miesięcy od chwili przelewu. Roszczenia spółki (...).pl oraz hipotetyczne roszczenia powódki z tego tytułu nie mogły zatem wygasnąć z powodu niezgłoszenia ich dostawcy w ciągu 13 miesięcy.

Koszty postępowania

35. Sąd oparł rozstrzygnięcie o kosztach postępowania na art. 102 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 17 sierpnia 2021 r., do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową osoby przegrywającej sprawę, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od

kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu (podobnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 sierpnia 2010 r., sygn. I Cz 51/10). Przepis ten powinien być zastosowany wówczas gdy w okolicznościach sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności, a podstawowym punktem odniesienia powinno być sędziowskie poczucie słuszności (oraz sprawiedliwości) oparte na obowiązujących w społeczeństwie przesłankach etycznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 kwietnia 2016 r., sygn. V ACa 534/15; por też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., sygn. II PZ 54/10).

36. Zdaniem Sądu obciążenie powódki obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego w tej sprawie byłoby sprzeczne z poczuciem słuszności. Powódka niewątpliwie straciła dostęp do swoich pieniędzy i nie może (na daną chwilę) ich odzyskać, nawet pomimo osobiście podejmowanych starań i kontaktów z pracownikami pozwanego banku oraz banku irlandzkiego. Nie można stwierdzić, by powództwo zostało wniesione pochopnie lub bez próby ugodowego zakończenia sporu. Wymaga też uwzględnienia to, że sprawa miała dość precedensowy charakter – przy pracy nad rozstrzygnięciem Sąd nie znalazł w dostępnych bazach danych orzeczeń dotyczących podobnej problematyki, na istnienie takich orzeczeń nie powoływały się też strony w swoich pismach procesowych. W takich okolicznościach wniesienie powództwa przeciwko pozwanemu bankowi nie może się jawić jako oczywiście nieprawidłowe.

37. Z powyższych przyczyn Sąd doszedł do wniosku, że w tej sprawie zachodzi szczególny wypadek uzasadniający odstąpienie od obciążenia powódki jako przegrywającej obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz pozwanego. Obciążenie powódki takimi kosztami mogłoby nie tylko w subiektywnym odbiorze powódki, ale także obiektywnie sprawiać wrażenie pominięcia jej szczególnej, indywidualnej sytuacji.

38. Zgodnie z art. 113 ust. 1 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać od powódki kwotę 224,35 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych na tłumaczenie korespondencji e-mailowej. Z racji wysokości tej kwoty oraz tego, że zwrot dotyczy konkretnego wydatku poniesionego przez Skarb Państwa, Sąd nie zdecydował się odstąpić od obciążenia powódki kosztami w tym zakresie.

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki (przez Portal), informując jednocześnie, że z racji przedłużenia terminu na sporządzenie uzasadnienia termin na wniesienie apelacji wynosi 3 tygodnie.
2. Wezwać pełnomocnika pozwanej do usunięcia braku formalnego wniosku o sporządzenie uzasadnienia poprzez uiszczenie opłaty w kwocie 100 zł w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia wniosku (załączono potwierdzenie przelewu na konto nie będące rachunkiem tutejszego sądu).